

FISA DISCIPLINEI

INTRODUCERE ÎN ARHEOLOGIE

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie și Arheologie
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Istorie – linia română
1.7. Forma de învățământ	Învățământ la distanță

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Introducere în arheologie				Codul disciplinei	HLR1619	
2.2. Titularul activităților de curs – Coordonatorul de disciplină				Lect.univ.dr. Liliana Mateescu Suciu				
2.3. Titularul activităților de seminar / laborator / proiect – tutorele				Lect.univ.dr. Liliana Mateescu Suciu				
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	6	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	Felul disciplinei DF
							Obligativitate	Obligatorie/ opțională DO

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

[illegible]

3.5.5. Examinări		2
3.5.6. Alte activități		2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)	63	
3.8. Total ore pe semestru (număr ECTS x 25 de ore)	75	
3.9. Numărul de credite	3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Înscrierea disciplinei în contractul de studii
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Platforma MsTeams a UBB
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului/ proiectului	

6. Competențe

6.1 Competențe specifice acumulate

<i>Competențe profesionale</i>	C 4. Utilizarea metodologiei de bază a unor științe auxiliare ale istoriei (conexe arheologiei): numismatica și epigrafie. -Analiza critică și evaluarea în context istoric general (economic, politic, etc.) a valorii și ponderii informației primare dobândite, cu conștientizarea importanței și limitelor acestora. -Corelarea informațiilor provenite din diverse surse (istoriografice, numismatice, epigrafice, arheologice etc.) referitoare la o temă prin utilizarea criticii, analogiei, comparației, analizei și sintezei. -Culegerea și analiza comparativă, corectă a informațiilor provenite din diversele categorii de surse (monede, inscripții, alte artefacte) și plasarea lor într-un context istoric general. -Interpretarea la nivel elementar a informației numismatice și epigrafice. -Utilizarea adecvată a metodologiei și principiilor cercetării epigrafice, inclusiv a limbii latine sau a altei limbi vechi relevante, ale clasificării și determinării numismatice. C 5 Utilizarea adecvată a bazelor metodologiei cercetării arheologice teoretice (principiile analogiei, tipologiei, cronologiei, chorologiei, stratigrafiei) și practice, de teren.- Elaborarea un proiect de cercetare arheologică în funcție de legislația și standardele profesionale codificate în vigoare. -Evaluarea critică a stadiului cercetării (într-o problemă dată), implicit a perspectivelor cercetării asumate în funcție de cantitatea și calitatea datelor existente. -Identificarea și utilizarea adecvată a principalelor surse bibliografice de referință de specialitate, a tehnicilor de bază în cercetarea de teren și prelucrării primare a rezultatelor. Orientarea corectă în domeniul conceptelor și teoriilor arheologiei contemporane. -Identificarea, descrierea și interpretarea la nivel elementar a artefactelor, complexelor și stratigrafiei arheologice. -Realizarea corectă a documentației arheologice primare: desenul (artefacte, profile și planuri), fotografia, raportul tehnic în urma unei săpături, o bază de date pe suport electronic.
<i>Competențe transversale</i>	Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

6.2 Rezultatele învățării

<i>Cunoștințe</i>	Studentul cunoaște conceptele fundamentale, metodele și principiile cercetării arheologice. Acesta înțelege procesele de descoperire, documentare și interpretare a vestigiilor materiale, este familiarizat cu metodele de datare relativă și absolută, cu noțiunile de stratigrafie și context arheologic, precum și cu aspectele etice și legale privind protejarea patrimoniului cultural.
<i>Aptitudini</i>	Studentul dobândește aptitudini de analiză și interpretare a vestigiilor materiale, înțelegând relația dintre contextul arheologic și procesul istoric. Acesta învață metode de cercetare, documentare și clasificare a artefactelor, precum și principiile de stratigrafie și datare. De asemenea, își dezvoltă capacitatea de lucru în echipă, gândirea critică și atitudinea etică față de patrimoniul cultural

<i>Responsabilități și autonomie</i>	Studentul dobândește autonomie în aplicarea metodelor de analiză și documentare arheologică, acționând cu rigoare și inițiativă în activitățile de cercetare. Manifestă responsabilitate față de patrimoniul cultural, respectând normele etice și legale.
--------------------------------------	--

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

<i>7.1. Obiectivul general al disciplinei</i>	Obiectivele principale ale disciplinei <i>Introducere în Arheologie</i> constau în cunoașterea și însușirea de către studenți a metodelor de cercetare arheologică și posibilitatea aplicării în practică a cunoștințelor dobândite la curs, fie în munca de teren (săpături sistemetice sau de salvare) fie în cercetarea muzeală sau de patrimoniu.
<i>7.2. Obiectivele specifice</i>	Alte obiective ale cursului sunt: familiarizarea cu etapele apariției principalelor domenii și direcții de cercetare în arheologie, cunoașterea principalelor teorii existente în cadrul arheologiei, cunoașterea legislației arheologice și de patrimoniu, familiarizarea cu metodele moderne de abordare a unui sit arheologic și implicit a unei săpături arheologice, familiarizarea cu metodele de promovare și valorificare a cercetărilor arheologice.

8. Conținuturi

8.1. AI, SI	<i>Metode de predare</i>	<i>Observații</i>
Introducere în tematica cursului (definiții, obiective, domenii de cercetare)	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
Istoria arheologiei (principalele momente și personalități din istoria arheologiei).	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
Curentele principale dezvoltate în cadrul arheologiei.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
Introducere în legislația arheologică și de patrimoniu.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
Identificarea siturilor arheologice. Prospectiunile noninvasive.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	

Tipuri de săpături arheologice.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
Săpătura arheologică: dezvoltarea tehnicilor de sapatura.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
Documentația de șantier: înregistrarea structurilor, artefactelor și ecofactelor.	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
Conservarea primară a artefactelor, ecofactelor și structurilor imobile	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
Analiza descoperirilor arheologice	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
Metode de datare în arheologie. Cronologia relativă	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
Metode de datare în arheologie. Cronologia absolută	Prelegerea participativă, expunerea, exemplificarea	
<i>Bibliografie:</i> Bibliografie • Archaeology. The Essential Guide to our Human Past, (Ed. Paul Bahn), London, Washington, 2017 • Bahn, P., <i>Archaeology. A Very Short Introduction</i>, Oxford University Press, 2000 • Bejan, A., Micle, D., <i>Arheologia – O știință pluridisciplinară. Metode clasice și moderne de lucru</i>, Timișoara, 2006 • Bindea, D., <i>Arheozoologia Transilvaniei în pre- și protoistorie</i>, Cluj-Napoca, 2008 • Carver M., <i>Archaeological Investigation</i>, Routledge, 2009 • Cârciumaru, M. <i>Paleoetnobotanica</i>, Iași, 1996 • Cârciumaru, M., Pleșa, Mărgărit M., , <i>Omul și plantele. Manual de analiză carpologică</i>, Târgoviște, 2004 • Ciută, <i>Metode și tehnici moderne de cercetare în arheologie</i>, Alba Iulia, 2003 • Daicoviciu, H., <i>Dacia de la Burebista la cucerirea romană</i>, Cluj-Napoca, 1972, • Dark, P. Archaeology and Environment, în <i>Ancient Europe (8000 B.C. – A.D. 1000). Encyclopedia of the Barbarian World</i>, vol. 1, editori P. Bogucki, P.J. Crabtree, Thomson-Gale, 2004		

- El Susi, G., *Vânători, pescari și crescători de animale în Banatul mileniilor VI î. Chr. - I d. Chr.*, Timișoara, 1996
- Florea, G. *Introducere în arheologie*, curs universitar. Fukoh, L., Evolution of the Mollusca Fauna of the Hungarian Uplands in Holocene, în vol. *Holocene Environment in Hungary*, Ottawa, 1987 (editori M. Pecs, L. Kordos),
- Gherghe, P., *Introducere în arheologie*, Craiova, 2000
- Glodariu, I și colab., *Sarmizegetusa Regia. Capitala Daciei Preromane*, Deva, 1996.
- Grant, J, Gorin, S, Fleming, N., *The Archaeology Coursebook. An Introduction to Themes, Sites, Methods and Skills*, Routledge, 2008
- Greene, K. *Archaeology. An Introduction*, Londra, New York, 2002
- Kruta, V., *Les Celtes. Histoire et Dictionnaire*, Paris, 2000
- De Laet, S. J. *Archaeology and Its Problems*, 1957
- Laszlo, A. *Datarea prin radiocarbon în arheologie*, București 1997
- Lazarovici, Ghe., *Metode și tehnici moderne de cercetare în arheologie*, București, 1998
- Luca, S.A., *Arheologia generală*, Alba Iulia, 1999
- Magny, M., Atlantic and Subboreal: Dampness and Dryness? în *Climatic Change in Later Prehistory*, (editor, A.F. Harding); Edinburg, 1982.
- Magny, M, Richard, H., L' Evolution du climat entre 500 BC et 500 AD. Quelque elements de reflexion, în *L'Environnement du Mont Beuvray*, 1996.
- Malrain, F., Matterne, V., Meniel, P., *Les paysans gaulois (IIIe siècle – 52 av. J.C.)*, Errance, 2002.
- Mateescu-Suciu, L. *Introducere în arheologie*, curs ID
- Piggott, S., *Approach to Archaeology*, 1959
- Popovici, D. și colab. *Cercetarea arheologică pluridisciplinară. Concepte, metode și tehnici*, București, 2002
- Price, D., Knudson K.J., *Principles of Archaeology*, Thames & Hudson Ltd, London 2018
- Rachet, G., *Universul arheologiei*, vol. I-II, Buc. 1977
- Renfrew, C. Bahn, P., *Archaeology. The Key Concept*, Routledge, 2005
- Somogyi, S., Relationship between Environmental Changes and Human Impact until the 9th century, în vol. *Holocene Environment in Hungary*, Ottawa, 1987
- Stiebing, W.H, *Uncovering the Past. A History of Archaeology*, Oxford University Press, 1993
- Tomescu, N., Holocenul – date cronologice și climatice, în *Cercetări Arheologice*, Buc. XI, 1, 1998-2000
- Văсарu, Ghe, Cosma, C., *Geocronologie nucleară. Metode de datare prin fenomene nucleare naturale*, Cluj-Napoca, 1998

8.2. AT	Metode de predare- învățare	Observații
Istoria arheologiei. Curente principale dezvoltate în cadrul arheologiei.	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	(28.02.2026) o oră de curs
Metode si tehnici de cercetare arheologica.	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	(21.03.2026) o ora de curs
Valorificarea rezultatelor cercetarilor arheologice.	Problematizarea, exemplificarea, dezbaterea.	(9.05.2026) o ora de curs

Bibliografie:

- Bahn, P., Archaeology. A Very Short Introduction, Oxford University Press, 2000
- Barker, P., Techniques of archaeological excavation, Routledge - Taylor & Francis e-Library, 2005
- Bejan, A., Micle, D., Arheologia – O știință pluridisciplinară. Metode clasice și moderne de lucru, Timișoara, 2006
- C.W.Ceram, Zei, morminte, cărțurari, București, 1968
- Dyson, S.L, In Pursuit of Ancient Pasts. A history of classical archaeology in the 19th and 20th centuries, Yale University Press, 2006
- Gherghe, P., Introducere în arheologie, Craiova, 2000
- Greene, K. Archaeology. An Introduction, 2003
- Lazarovici, Ghe., Metode și tehnici moderne de cercetare în arheologie, București, 1998
- Luca, S.A., Arheologia generală, Alba Iulia, 1999
- Mateescu-Suciu, L., Introducere în arheologie, curs ID
- Merriman, N. (ed), Public Archaeology, Routledge, 2004
- Piggott, S., Approach to Archaeology, 1959
- Rachet, G., Universul arheologiei, vol. I-II, Buc. 1977
- Renfrew, C. Bahn, P., Archaeology. The Key Concept, Routledge, 2005
- Shaker & Chambers (eds), Places in Mind. Public Archaeology as Applied Anthropology, Routledge, 2004
- Stiebing, W.H, Uncovering the Past. A History of Archaeology, Oxford University Press, 1993
- Stone, P.G., Planel P.G. (eds.), The constructed past. Experimental archaeology, education and the public, Routledge, 1999
- Văsar, Ghe, Cosma, C., Geocronologie nucleară. Metode de datare prin fenomene nucleare naturale, Cluj-Napoca, 1998

8.3. TC	<i>Metode de transmitere a informației</i>	<i>Observații</i>
Lucrare de verificare 1: Stadiul arheologiei la sfârșitul secolului al XX-lea	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsTeams: Problematizare, argumentare, sintetizare.	Termen de predare: 7.03.2026, nr. ore alocate realizării lucrării: 2.
Lucrare de verificare 2: Descrieți principalele tipuri de săpături arheologice.	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsTeams: Problematizare, argumentare, sintetizare.	Termen de predare: 28.03.2026, nr. ore alocate realizării lucrării: 2.
Lucrare de verificare 3: Scopul și importanța prospecțiunilor noninvazive în arheologie	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsTeams: Problematizare,	Termen de predare: 25.04.2026, nr. ore alocate realizării lucrării: 2

	argumentare, sintetizare.	
Lucrare de verificare 4: Alegeți un sit arheologic și propuneți modalități de valorificare a lui din perspectivă culturală	Lucrare de verificare scrisă, înaintată la termen prin Platforma MsTeams:	Termen de predare: 16.05.2026 nr. ore alocate realizării lucrării: 3.
<i>Bibliografie:</i> Bibliografie: - Bahn, P., Archaeology. A Very Short Introduction, Oxford University Press, 2000 - Bejan, A., Micle, D., Arheologia – O știință pluridisciplinară. Metode clasice și moderne de lucru, Timișoara, 2006 - Ceram, C.W., Zei, morminte, cărturari, București, 1968 - Ciută, Metode și tehnici moderne de cercetare în arheologie, Alba Iulia, 2003 - Dyson, S.L, In Pursuit of Ancient Pasts. A history of classical archaeology in the 19th and 20th centuries, Yale University Press, 2006 - Gherghe, P., Introducere în arheologie, Craiova, 2000 - Grant, J, Gorin, S, Fleming, N., The Archaeology Coursebook. An Introduction to Themes, Sites, Methods and Skills, Routledge, 2008 - Greene, K. Archaeology. An Introduction, Londra, New York, 2002 - Lazarovici, Ghe., Metode și tehnici moderne de cercetare în arheologie, București, 1998 - Luca, S.A., Arheologia generală, Alba Iulia, 1999 - Mateescu-Suciu, L., Introducere în arheologie, curs ID - Merriman, N. (ed), Public Archaeology, Routledge, 2004 - Popovici, D. și colab. Cercetarea arheologică pluridisciplinară. Concepte, metode și tehnici, București, 2002 - Rachet, G., Universul arheologiei, vol. I-II, Buc. 1977 - Renfrew, C. Bahn, P., Archaeology. The Key Concept, Routledge, 2005 - Stiebing, W.H, Uncovering the Past. A History of Archaeology, Oxford University Press, 1993 - Stone, P.G., Planel P.G. (eds.), The constructed past. Experimental archaeology, education and the public, Routledge, 1999		
8.4. AA	<i>Metode de predare-învățare</i>	<i>Observații</i>
<i>Bibliografie:</i>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este centrat pe formarea de specialiști în domeniul istoriei antice și arheologiei. Studenților li se oferă sursele și metodologia cercetării arheologice, în vederea pregătirii lor ca viitori arheologi, muzeografi în secțiile de Arheologie ale muzeelor, cercetători, profesori etc. Parcurgerea acestui curs oferă studenților o parte din pregătirea necesară în vederea angajării lor în instituții publice sau private care au ca

obiect de activitate cercetările arheologice sau care au în structură compartimente de conservare, valorizare și promovare a patrimoniului, turism cultural, industrii culturale etc.

10. Evaluare

<i>Tip activitate</i>	<i>10.1. Criterii de evaluare</i>	<i>10.2. Metode de evaluare</i>	<i>10.3. Pondere din nota finală</i>
10.4. AI, SI	Pentru absolvirea acestei materii, studenții trebuie să dovedească în cadrul evaluării finale, în formă de <i>examen</i> , cunoașterea terminologiei, conceptelor și tematicii parcurse la curs.	Examen	60%
10.5. TC / AA	Studenții trebuie să elaboreze și să trimită până la data limită stabilită patru <u>lucrări de verificare</u> , de min. 5 - max. 10 pagini - ce reprezintă în total 40% din nota finală.	Lucrări de verificare scrise și trimise până la data limită	40%
10.6. Standard minim de performanță Cunoașterea principalelor metode și tehnici în cercetarea arheologică			

11. Etichete ODT (Obiective de Dezvoltare Durabilă)

	Nu se aplică
---	--------------

Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică."